

BEBA BABA

– részlet a Banya-tanya
című regényből¹

Beba és a teste kölcsönösen utálták egymást. Beba már nem is tudott visszaemlékezni arra, hogy mikor esett meg köztük az első ellenséges incidens. Akkor, amikor ráragadt az első plusz öt kiló? Lehetséges, hogy a teste már akkor átvette fölötte a felügyeletet, és többé semmi sem akadályozhatta meg abban, hogy tovább konspiráljon ellene. Közben ő azzal áltatta magát, hogy öt kilótól megszabadulni semmiség, s már a jövő hétfőn nekikezd az akciónak! Aztán amikor egy napon szembesült a tükörben az alakjával, elképedve állapította meg, hogy olyan testben lakozik, mely már nem az övé, s ami még ennél is rosszabb, ezt a testet a jövőben büntetés gyanánt kell viselnie. A mellei, amelyek azelőtt nem voltak se kicsik, se nagyok, előbb csak megdagadtak, aztán jó nagyokká váltak, aztán akkorákká, hogy olyasmi történhetett vele, mint ma reggel, a masszázsról távozóban... Egy borzas hajú, puffadt orosz pacák, két hasonló pasinger társaságában, odaszólt neki – *Aj, maaaaa, titki kak u gipopotama!* –, nem tudván, hogy a „víziló” ért oroszul. Csakhogy Beba elérte; a sértések amúgy sem szorulnak fordításra.

Vállát meggörbítette melleinek a súlya, a felkarja pedig úgy megdagadt, akár egy kikötői rakodómunkásé, és lehúzta a nyakát. Mindig tisztességes hosszúságú nyaka volt, most azonban hirtelen mintha eltűnt volna. Testének felső része burjánzani kezdett, a dereka köré vastag hájszalag tekeredett, olyan, mint a régimódi úszógumik, melynek tetejében virított a nagy Beba, miközben testének alsó része, derekától lejjebb, vékonyodni kezdett. Teljesen új ülepet is kapott, a szomorú, lapos ülepek közül valót, melyek alapján lehetetlen megkülönböztetni az öregasszonyt az öregembertől. Egyedül az alsó lábszára meg az alkarja maradt a régi. És az arca, mely néhány évvel ezelőtt még von-

¹ Dubravka Ugrešić *Baba Jaga je snijela jaje* című regényének részlete. A regény magyar fordításban *Banya-tanya* címmel fog megjelenni a Libri kiadónál.

Vécsei Rita Andrea

TERRAKOTTA

álomban terrakotta lány voltam,
és azt mondtad, nyílj ki,
és én nem nyílтам,
szép volt bőröm színe,
napsütötte, ilyenre vágytam,
tónusom kandírozott narancsok héjától
sötét mézre vált attól függően,
merről esik rám a fény,
nyílj ki, ordítottad, nyalj ki,
gondoltam, érdes vagyok és forró,
mint a kemence, ahol kiégettek,
mi vagy te hozzájuk képest, karom
csípőmhöz szorul, combjaim
egymáshoz, köldököm csodálatos,
oda célozz, ha van botod,
a helyes kis lyukba,
ahol a legvékonyabb az agyag,
szétcsapod könnyedén,
onnantól nyílt titok, hogy üres vagyok.

zó volt, ah!, az is bosszút esküdött ellene! A szeme körül kis zsíros tás-
kák keletkeztek, a valaha élénk, kék szeme most elvesztette fényét és
besüppedt a bőr alatti hájba. Alsó állkapcsán elernyedte a bőre, és legör-
bítette a száját. A haja megritkult, a lába pedig
két számmal megnagyobbodott. Azelőtt har-
mincnyolcas lába volt, most negyvenes lett. Az
egyetlen dolog, amire úgy-ahogy gondot viselt,
a lábkörmői voltak, s ha nem járt volna rend-
szeresen pedikűröshöz, a lábfeje bizony patává
váltzott volna. S a fogai? Hogy azok mit mű-
veltek vele! Egész életét a fogorvosi székben
töltötte, mert meg akarta őrizni a fogai egész-
ségét, azonban ebben sem járt sikerrel. Igen, csú-
nya bosszút esküdött ellene a teste, semmi sem
volt már a sajátja...

Igaz, még mindig igyekezett javítani a hely-
zeten. „Minimizert” kezdett hordani, ami egy
fűző, mely kisebbíti a melleket; nagy fülbevalót
tett fel, feltűnő, hosszú sálat tekert a nyakára,
szembetűnő brossokat hordott és nagy gyűrűt
húzott az ujjára, mindezt azzal a szándékkal,
hogy a szemlélő kritikus tekintetét a nagy mel-
léről ezekre a kirívó részletekre csábítsa. Ez ok-
ból ragaszkodott annyira a nyakékehez, ami
egy szalag volt, rajta jókora, lapos, középütt
lyukas kő. És a trükk bevált, az emberek tekint-
ete általában rátapadt erre a kőre...

Igen, lassan azzá változott, amitől borsózdott
a háta: a rövidre nyírt, szőkített hajú asszony-
ságok egyikévé, akiknek olcsó szoláriumok-
ban sült barnára a bőre, kezüket duzzadt erek
és öregségi pigmentfoltok tarkítják, ujjaikon

szembeötlő, olcsó gyűrűk virítanak, csuklójukon jókora strassz karkö-
tő fityeg. Hát még a fülcimpák, azok a szomorú, lógó fülcimpák, ame-
lyek megnyúltak a nehéz fülbevalók súlyától!

Másrészt: mi marad a nőnek, miután megette kenyere javát? Ritkák
az olyan szerencsések, akiknek übermensch-génjeik vannak, mint pél-
dául Hitler kegyencnőjének, Leni Riefenstahlnak, aki megérte a száz-
egyedik esztendejét, és mindenkinek megmutatta, mit jelent az akarat
diadala! Az a nőci százéves koráig hegyet mászott és sielt, kilencven-
évesen tanulta meg a scuba-divingeot, Afrikába utazgatott, a sze-
gény nubákat fényképezte, lefeküdt velük, szívta a vérüket, és ez tar-
totta őt formában! S hogy vannak-e más, tisztességesebb változatok?
Jessica Fletcher? Gloria Swanson a *Sunset Boulevard*-ból? Bette Davis és
Joan Crawford a *Mi történt Baby Jane*-nel című filmben? A többségnek
marad a „jó egészségnek örvendő nagymama”-féle look. Ezek azok a
deszexualizált csatalovak, akiknek rövid, fiús frizurájuk van, világos
színű, sportos dzsekiben és nadrágban járnak, semmiben sem külön-
böznek a velük egykorú férfiaktól, és csak akkor veszi őket észre az em-

ber, ha csoportban jelennek meg. Igen, talán ez a megoldás, talán egy harmadik nemet kell eljátszani, egy nem nélküli nemet, és élni a magunk észrevétlen párhuzamos életét: hegyet mászni, gyaloglóbotokkal sétálni, az operarajongók társaságával, az elzászi borok rajongóinak vagy a mediterrán sajtók rajongóinak szervezett turistacsoportjaival utazgatni... Milyen variációk vannak még a koros nők tipológiájában? A bolondos vénasszonyok, akik macskákkal élnek együtt, s akiknek az ajtaját egy napon betörik a szomszédok, és holtan találják az öregasszonyt a macskahúgy bűzében? A csillapíthatatlan szexuális étvágyú, könnyelmű spinék, akik minden tavasszal olyan földrajzi régiókba látogatnak, ahol a helybéli legények jó szokása, hogy pénzért árulják magukat? A gazdag nyanyák, akik hisztérikusan járnak mindenféle kezelésekre – lifting, zsírleszívás, hormonterápia, szarterápia –, csak azért, hogy egy kicsit késleltessék a kérlelhetetlen vénülést? Vajon a fürdőhelyek nem olyan helyek, melyek az öregedés elhalasztásának illúzióját nyújtják? Igen, a fürdőhely az éltes asszonyok természetes környezete, a fürdőhely nyanya-műfaj, csak azelőtt fürdőhelynek nevezték, ma pedig – ugyanaz a szar, más csomagolásban – wellness centrum a neve...

Beba a pucér testére felkapott kurta frottír köpenyben nézegette magát a tükörben. Minden totyakos rajta, mindene megvénült, mindene deformálódott, csak az a kis „bokor” ott lenn, ősz szálakkal tarkítva, csak az buja még mindig... Jé, mi ütött belé, hogy egyszeriben ilyen büszke lett a kis „bokrának” a bujaságára? Micsoda hülyeség, mintha valami kincstárról volna szó! Mintha a többi testrész – rendőrök, könyvelők, portások – csak azért lenne, hogy ezt a kincstárat szolgálja! Mi van, mi ütött belé hirtelen, hogy moralizálni kezdett?! Hiszen évek hosszú során át valóban a „kincstára” volt a kis „bokor”, hát nem? Nem a szex körül forgott minden fél életén keresztül?! Fiatalkorában eladta volna a lelkét az ördögnek ezért, a patentek pofonegyszerű mechanikájáért... *Olyanok a férfiak meg a nők, mint a patentek*, mondta volt az egyik szeretője. A nevére már nem emlékszik, de ezt a mondatot megjegyezte. Akkor ellenállhatatlanul mulatságosnak érezte ezt a képet. Klikk-klakk! Klikk-klakk! Immár azonban gusztustalannak látja... Pedig ha jobban belegondol, létezik-e bármi a klikk-klakkon kívül? Nem ködkép-e minden egyéb, enyhítendő az igazságot, hogy ne látsszon oly elrettentően szimplának az emberi patent-mechanika? No persze, nézőpont kérdése minden. Ma úgy látja, hogy bizony így van – azelőtt, fiatalkorában, pont fordítva gondolta. Kész lett volna meghalni azért az ördögadta *patentért*...

Beba apatikusan meghuzigálta a lenti kis „bokrot”... És amikor beakart menni a fürdőszobába, egy pillanatra úgy tűnt neki, hogy a száraz, szürkés kis „bokor” helyett fényes, fekete tollat lát. Egészen közel ment a tükörhöz, és lám, most látta, hogy arról a helyről egy madár szeme néz rá, mi több, hogy az a ragyogó, gonosz, gonosz madárszem rákacsint. Hess, ördögfióka...! – sziszegte Beba, összerántotta a kurta frottírköpenyt, és bement a fürdőszobába.